

Numerul 7. Oradea-mare 16/28 februarie 1897. Anul XXXIII.

Ese duminica. Abonament pe an 8 fl., pe 1/2 de an 4 fl., pe trei luni 2 fl. Pentru România pe an 20 lei.

Lăptêrea sa.

(Urmare.)

Mirarea inse ce ne cuprinse, pe mine și pe mama, fr mare, și numai temerica de a nu aduce pe leșinata, care puțin câte puțin părea a-ș reveni în simțiri, în alte noi accese, ne ținū să nu ne manifestăm mirarea cu glas tare.

Lăptêreaa purta la gât o medalie cu inscripția următoare: „Stella principesă de B... născută în 18 maiu 18...”

Nu puturăm pronunța un cuvânt.

Impinse amândouă de acelaș instinct de discreție, singura noastră grije fu de a acoperi cât mai repede medalia cu acel nume, ce conținea de sigur un volum întreg de evenimente interesante.

Printr'o schimbare de priviri semnificative, ne învoirăm, eu și mama, de a respecta și de a închide acel secret, care sigur avea motive grave de a nu fi descoperit, în inima noastră, ca într'un mormânt. La vre-o jumătate de oră după aceasta, lăptêreaa mea își veni, din fericire pentru mine, cu totul în simțiri.

Prima ei gândire fu, de a pipăi locul unde atêrnă medalia și de a se uita neliniștită și cu băgare de samă la cămășe, sigur ca să vadă de e bine încheiată. Încredințându-se, că da, părū mulțumită.

Apoi își îndreptă privirea spre noi, ca și când ar fi să citească până în adâncul inimii noastre.

Din norocire, isbutirăm a ne preface atât de bine, să vedū indată în fața ei, siguranța și mulțumi-

rea, că secretul nu fusese descoperit. După o tăcere de câteva minute, me hotărîi să vorbesc. Me apropiai de dênsa, întrebând-o simplu, de se simte mai bine?

— Da!... fu respunsul ei.

Apoi adăogă după o mică paușă:

— Am leșinat, nu este așa? și prin asta v'am adus supêrare.

— Nu-ți face, te rog, nici un gând; ce ți s'a întemplat dtale ađi, ni se poate lesne întemplă și noue mâne.

— Dvoastre v'ar fi iertat; mie inse unei lăptêrese!...

— Nu găseșc de loc drept ceea ce spui; simțul și inima n'au rang, după mine; din contră, e tot atât de lesne, dacă nu mai lesne, să găseșci simț adevêrat și inimă, care simte cum ar trebui să simtă toate, într'un bordei, decât într'un palat.

— Se poate, inse săracul e dator să-și ascundă lacrămile față cu cel bogat și puternic, de oare ce acele lacrămi nu aduc celui din urmă, decât silă și desgust.

— Silă și desgust? pentru ce ăci aceasta? Oare săracul nu are tot atât drept ca și bogatul, să plângă pe cei ce nu mai sūnt și pe cari i-a iubit?

— Aveau drept odată!... ađi inse l-au pierdut!

— După care lege? întrebai eu innecându-mi din nou plânsul, pe care inse, de frică să nu aduc pe lăptêreaa mea într'o nouă stare de leșin, îl înăbușii și și începui să riđ.

— Mai șciu și eu după care — respunse ea.

— Veđi dar că te înșeli. Dđeu n'a făcut o mie de legi, când a creat pe om. Legea

CAROL MÜLLER.

naturei și a simțului omenesc a fost și va rămâne una și aceeași la toți și în toate, cât va fi lumea.

— Aveți încă prea puțină experiență de lume, dșoară, îmi răspunde dânsa; faceți cerul să n'o cunoașteți nici odată din partea cea rea...

La aceste cuvinte încep să plângă.

Speriată îmi împreună amândouă mâinile și o rugai atât de puternic, să-și curme lacrimile, încât ruga mea fu ascultată.

— Aveți dreptate dșoară, e destul atât! nu trebuie să ve neliniștesc pentru a doua oară...

În timpul acesta mama se retrase așa, că ne aflam din nou singure.

— Neliniștea mea n'ar fi nimic — dșisei eu, — tremur înse pentru dta, să nu ți se facă iară reu.

— Sănuteși prea bună, dșoară și nu știu cum să me plătesc de bunătatea dvoastră.

— Făgăduindu-mi, că or când vei avea trebuință de o prietenă, sau de vre-un ajutor, te vei adresa la mine.

— Prietină!... O lăptăreasă, c'o nobilă! e oare posibil?... În adevăr, inima ve este mult mai nobilă, ca numele se purtași. Față de dvoastră nu mai pot tăce; tăcerea mea ar deveni o ingrătitudine.

De astă dată plânsul o înecă cu furie, înse un plâns binefăcător, în care nenorocitul găsește ușurare.

— Nu voesc să aflu nimic, — dșisei eu, — așa voi numai să te văd fericită și să-mi dai voe, să te însoțesc acasă, ca să pot cunoaște cel puțin cadavrul mamei dtale.

— Fericită eu?... Fericirea ce-mi mai rămăsese va fi mâne îngropată; din ea nu-mi va mai rămâne decât aducerea aminte. Până la un timp speram încă la o fericire pierdută; ați me îndoesc, că o voi mai reafli...

— Omul trebuie să spereze.

— Mai anevoe de făcut, decât de dșis; mai ales pentru acela care și-a vădut în totdeauna speranțele nimicite... Dar destul, — adăgă ea, — e timpul să plec. După cum ați dșis, voiți să me însoțiți, înse cum?

— Dacă-mi dai voe, voi luă loc în căruța dtale. Ca să nu me observe nimeni, me voi strecură fără să flu vădută de servitori. La prima respântie voi luă o trăsura, care me va duce până aproape de bariera, prin care-mi vei spune că eși; acolo voi așteptă venirea dtale. În urmă vom reluă împreună drumul spre satul unde locueși.

— Locuința noastră e departe de sat.

— Asta nu me supără.

*

Plecarăm amândoe, lăptăreasa pentru ca să-și reafle căruța cu măgarul, eu pentru ca să spui mamei de drumul ce aveam să fac. După ce-mi dele voe, me și pornii.

Ajunsei la barieră; după o jumătate de cias sosi și lăptăreasa.

Luai loc lângă dânsa în căruță, lăsând trăsura să ne urmeze și pornirăm.

Merserăm trei ore; apoi intrarăm într'o pădure frumoasă, la mijlocul căreia se află o casă, mai mult decât modestă.

Măgarul se oprî de sine; ne deterăm jos și intrarăm într'o tindă, ce serviă și de bucătărie. În dreapta și în stânga tindei se află câte o odaie; intrarăm în

cea din stânga. Doue lădi vechi vopsite, o masă, doue scaune de brad, un dulap vechiu, o copae de frământat pânea și mai multe tinichele goale pentru lapte, formau întregul mobilier al acestei odăi.

— Nu s'ar căde să ve primesc aici, — dșise lăptăreasa; — aceasta este înse singura odaie ce mai am, afară de aceea unde zace cadavrul mamei.

— Când vei intră la mama dtale, te voi însoți, — dșisei eu.

— O putem face numai decât; e atâta timp de când n'am mai vădut-o...

Părăsirăm această încăpere, pentru a intră în cea din dreapta.

În mijlocul odăii se află o masă acoperită cu un cearceaf alb; pe dânsa erau aședate rămășițele acelei mame, care ducea cu sine o lume de dureri.

Subt cap avea o pernă albă și fiind acoperită cu un cearceaf tot alb, până aproape de gât, nu se putea vedé cu ce fel de haine eră îmbrăcată.

Lângă cap se aflau doue luminări, stinse în momentul intrării noastre, pe cari înse lăptăreasa mea se grăbi a le reaprinde.

Figura moartei eră senină; de acea seninătate tristă, care te face să veși, că șiruri de suferințe au trecut peste dânsa...

Ingenunchiarăm înaintea ei și amândouă pronunțarăm încet câte o rugăciune.

În urmă întrebai pe lăptăreasă, de îi pot da vre-un ajutor și o rugai încă odată, să dispue de mine.

Îmi răspunde, mulțumindu-mi că nu îi pot face nimic și numai cu mare greutate o facui să-mi dea voe, să asist a doua dși, împreună cu mama, la înmormântare.

Apoi luându-mi remas bun, me răstărușă în fațor acasă cu durerea în inimă și spărgându-mi capul, ca să găsească cauza acestui mister.

A doua dși asistarăm, eu și mama, la înmormântare, care se petrecu în cea mai mare liniște. Lăptăreasa mea își implini ultimele datorii în tăcere; durerea și nenorocirile prea mari seacă până și lacrimile.

După înmormântare o rugarăm să vie cu noi; ruga noastră fu zadarnică.

Remăind un moment numai amândouă, îmi spuse fără nici o nouă insistare din partea mea, că imediat ce-i vor permite împregiurările, îmi va spune tot istoricul ei; că pân' atuncea ne roagă s'o privim tot ca pe vechea lăptăreasă, și că chiar de mâne va reincepe aducerea laptelui.

Fără nici o împotrivire, care n'ar fi servit la nimic, față de un caracter atât de decis, ne luarăm dșua bună și plecarăm.

După cum dșise, a doua dși ne și aduse lapte. Totul își reluă mersul de mai înainte, cu deosebire, că în dșilele în cari puteam fi pentru câteva minute singure, schimbam cuvinte calde, cari în totdeauna erau urmate de câte o stringere de mână semnificativă.

În scurt timp obșinui de la lăptăreasa mea, să nu-mi mai dea titula de dșoară, când ne aflam singure, ci să-mi dică pe nume, adică Adriana.

Îmi spuse că se numește Stella, înse că acest nume nu trebuie să-l rostesc nici chiar când vom fi singure.

*

(Finea va urmă.)

Fr...

A...

O carte...

*Din scrisorile pe care
Le-adunasem an cu an
După dragostele mele,
Intocmisem un roman.*

*Opt capitole frumoase,
Scrise fiecare 'n parte
De-o fecioară ideală,
Înăuriau măștră-mi carte.*

*Îmi venise 'n gând să public
Paginile lor divine;
Prea erau de tot frumoase...
Inse numai pentru mine.*

*Și le-am ars. Acum remas-a
Din frumosul meu volum,
Ce-a remas și-aici în suflet:
Amintirea lor... și scrum!*

RADU D. ROSETTI.

După un an.

— Unei icoane. —

Geristă seară de toamnă.
Vântul țiuie a moarte pe la ferestri, aruncând stropi mari de ploaie în geamuri. În felinarele de pe stradă tremură flăcările, prelingând sticla cea afumată. Posomorita lumină din felinare cade pe o pardoseală stricată, acoperită acum de bălți murdare. Nici un șgomot pe afară, nici o urmă de om.

În casa din colțul stradei, în odaia lui Dorin licărește o lumină. Tinerul diarist se plimbă prin odaie, se plimbă cu pași grabnici, ținând mâinile în busunare și capul tras între umeri.

Atât e de palid și de sfârșit. Numai ochii cei schinteitori și pușin ascunși în orbite mai tradează viață. E ca un automat de ceară, a cărui ochi și trup se mișcă prin un mecanism invizibil.

O tasă seacă îi sguduie întreg corpul. Vântul și ploaia de afară îl fac nervos. Se apropie de ferestri, le zăvorește bine cu clanța și lasă la vale perdelele cele dese. Oprește și orologiul al cărui ticăit nu-l poate suferi.

Se face liniște în casă, liniște înfiorătoare ca toamna cea urită. Numai stropii de afară bat în jalușii misterios de lin, iar în lăuntru se aud bătăile lui de inimă și șgomotul ce-l produce cămașa scrobită, la fiecare resuflat, la fiecare bălaie de inimă.

Intr'un târziu se liniștește și Dorin; se așează la masă, ca să-și scrie foiletonul pe mâne. Trebuie să-l scrie! s'a hotărât. Va comunica lumii durerea sa. Își va cântă însuși cântecul și scriind va căuta alinare. Va scrie despre „Ea” și va spune tot, tot ce a suferit el în decursul unui an.

Are să fie ultimul foileton în care se va ocupa de „Ea”...

Vre-o câteva minute stă îngândurat, cu capul rămas în mâni. Cu iuțeala fulgerului îi trec prin minte toate amănuntele vieții sale din ultimul an, le resimte mă-odată toate, apoi scrie:

„După un an”...

Un an de viață i-am jertfit Mărioarei: A fost un an lung de suferință, anul iubirei mele.

Iubirea mea a fost o mare intinsă pe ale cărei valuri inima mea purtată eră ca o bareă ușurică. La malul mării stetea „Ea”, frumoasa, seducătoarea undină, cu plele negre, resfirate peste trupul ei de alabastru. Și barca-mi plutia către acest lăceafăr al fericirii.

„Ea” me chemă neconținut la mal, cu zimbetul ei vecinic me chemă și cu ochii ei cei negri la înfiorare. Dar când me apropiam de ea, fața-i se încruntă, devenind rigidă, rece sloiu... iar barca mi se depărtă de la mal nemângăiată. Astfel lăcașul fericirii, ridicat în zile lungi, mi se derimă într'o clipită; visuri țesute în nopți veghiate mi se nimiciau fără cruțare... O, este o nespasă durere de a-ți vedea cu ochii apunând fericirea croită și încă de țintă aproape creându-te.

Astfel iubirea mea. O vecinică mișcare între extreme. O vecinică plutire pe marea indoelii.

Când trist și resignat eram, Mioara me învioră cu vorbe dulci, cu blândețe-i priviri de undină.

Când dornic me apropiam de ea, voind a-i destăinui tot focul iubirei mele, me părăsiai răspundând cu un zimbet indiferent și rece.

Și eu o iubiam!...

Eră o dulce ți de primăvară. În grădinița „lor” înfloriă scumpia și reseda. Pe un scaun sub scumpie ședeam singurel și gândind la ea — plângeam... căci plâng ușor inimile când se sbat în necasul nedumerririi. M'a vădut inse Mioara și-a venit să-mi stângă amarul.

Și prindându-me de mână s'a uitat adânc și lung în ochii mei, mi-a mângăiat fruntea ardendă, apoi cu un glas duios de dulce mi-a șoptit:

„Nu fi astfel!”

Nu fi astfel...

Inima mi-a tresărit de fericire; aveam doar semne vii că me iubește. Și am prins viață și curagiu și am pornit a-i povesti cu patimă de chinul dragostei mele. Dar ea s'a depărtat cu grabă și... pe urmă s'a reintors, aducându-mi — un — păhar — de — apă — rece...

Astfel eră Mioara... o ți caprițioasă din aprilie, un fenomen înșelător, un vecinic „dă-te 'n colo, vino 'n coace; lasă-me și nu-mi da pace”, — o dulce tortură.

Și stăpănit de farmecele ei, am suferit un an întreg. Me încăldiam de o singură rază din ochii ei; îmi animam iubirea mea de fire de paiangin.

Dar — toate, toate s'au sfârșit. Acum după un an s'au rupt și firele de paiangin. De pe ochi mi-a cădut ceața înșelătoare. Soarele iubirei mele s'a cufundat în marea tristă a realității. Indoiala torturătoare a dispărut. Inima-mi e pustie astăzi, fără iluzii, fără nădejdi, ca un arbore, pe care toamna l-a despodobit de frunzele sale. Cerul iubirei mele s'a învălit în negri nouri. Jalnica poveste a iubirei s'a sfârșit.

Mioara nu me iubește...

Mioara are priviri dulci, cuvinte atrăgătoare și zimbete pentru mulți, mulți și ea-și trafică cu drag aceste daruri ale ei.

Mioara știe simulă de nu-i găsești părechie.

Mioara nu e deamă de iubirea mea.

Și pentru această ființă am jertfit un an intreg de viață!... La despărțire i-am aruncat în față cuvântul „șimulantă”, iar ea a ris — a ris — tirana, a părăsit odaia mândră și — s'a reintors cu o tavă în mână, cu o dulceață și — cu — un păhar — de — apă — rece...

O, e greu de a suportă convingerea, de a fi iubit o fată fără inimă, un suflet cosmopolit...

Dorin a încetat de a scrie. Inima îi tremură în visorul stărnit de tristețe reamintiri... În odaie domnește liniștea înfloritoare. Stropii de ploaie cad pe jalușii cu șgomotul lor misterios. E rece. Tusea seacă îi chinuie.

Cu capul răzimat în palme stă timp îndelungat privind dus la flacăra luminei, ea și când ar fi voind să îngroape în acea flăcără un vis lung nefericit.

E singur, părăsit de toți acum. Are de prieten numai plânsul. Cu plânsul în ochi stinge lumina și se culcă.

Afară țiuie a moarte vântul pe la ferestri...

Budapeșta. 1896.

ILARIE CHENDI.

Fetele atât îmi plac.

*Mergând cu boii la imăș
Prin sat, pe lângă vale,
O fată ca un ângerăș
Mi-a resărit în cale.*

*Și fără ea nimic să-i spui,
Eu dulce-am sărutat-o
Ș-am zis: „Să nu spui nimenui,
Să nu fii rea, șireato!”*

*Și ea acasă când s'a dus,
Temându-se c'o bate,
La mămă-sa nimic n'a spus
Din cele întemplate.*

*Dar când se duse ea la joc
Cu celelalte fete,
Deu, cunoscutu-au de loc,
Ș-au ris de ea, șirete!...*

*Și grabnic vorbele-au ajuns
La-a fetii dragă mamă
Și ea-a chemat-o în ascuns
Să știe-a bună seamă...*

*Iar mă-sa-apoi a dat ponos,
Me trase 'n judecată,
Să șeiți acum al meu prinos
De pe-an se duce-odată!*

*Și oamni buni, sânt om sărac,
Dar nu șeu ce-i cu mine
De fetele atât îmi plac...
O, par că nu-i a bine!*

IOSIF STANCA.

Despre magnetismul vital.

(Fragment din opul » Puterea credinței « încă în manuscris.)

(Urmare.)

Despre această putere a magnetismului vital țice Ennemoser: Magnetismus im Versältnisse zur Natur und Religion. Stuttgart 1842, următoarele: „Magnetismul animal este o faptă înălțată peste toată contradicerea. Fenomenele magnetismului, precum și altele de mult cunoscute, urmează cutăror legi, cari nu sânt isolate și fără legătură cu alte legi ale lumii organice”. Iară Molitor: Philosophie der Geschichte, Münster 1834 țice și mai lămurit: „Materialistul poate deveni așa dară convins numai pe drumul experienței din afară, cumcă spiritul omenesc este ceva cu totul nedependent de condițiunile vieții organice. Un astfel de document factic a aflat timpul nostru într'adevăr prin descoperirea așa numitului magnetism vital”.

Așidere și Kieser: Blätter aus Prevosst. 9. Sammlung, Stuttgart 1837 țice: „Despre autonomia și neatârarea spiritului nostru de la trup, și despre puterea de percepțiune ce locuește în spirit, ne dă magnetismul animal fapte la mână, cari în multe privințe sânt de mare însemnătate. Acele fapte constau adecă în percepțiunea fără organele simțurilor și în așa numita vedere în depărtare, care fenomene vin înainte în gradurile mai înalte ale somnului magnetic, și de 40—50 de ani neconținut s'a constatat a fi adevărate în desclinitele țeri ale Europei doară la mai mult decât de o mie de martori”.

Iară Newton, această lămurit al magnetismului. Samuel Mesce magnetismul adecă puterea atractivă și repulsivă — „Sensarul lui Dumnezeu”. În a treia carte a sa despre învățăturile fundamentale filosofice-naturale țice el: Acă e vorba de un spirit foarte fin (magnetism), care pătrunde toate timpurile, și pe cele mai tari, și care e ascuns în substantele lor. Prin puterea și activitatea acestui spirit se atrag reciproc trupurile și se leagă unele de altele. Prin el operează corpurile electrice în mare îndepărtare. Toate simțurile se stănesc prin acest spirit, și animalele mișcă prin el mădulările lor. Inse aceste lucruri nu se pot explică prin puține cuvinte, și noi n'avem încă destulă experiență spre a puté otări legile prin cari operează acest spirit.”

Prin date vechi și noue din istoria tuturor timpurilor se poate în de-ajuns documentă, că tămăduitorii (de boli corporale cât și psihice) tuturor timpurilor, până 'n timpul cel mai nou erau deja versați, conșciu sau inconșciu, cu o putere, despre care medicii cât și oamenii cei pricopsiți în ziua de astăzi prin școli superioare nu șeu nimic, ba chiar nici nu vreau să șcie ceva.

Această putere o simțese magnetisorul în sine și o poate direge prin voia sa asupra altor oameni, spre tămăduirea suferințelor corporale și spirituale; el poate mai departe cultivă în acei oameni, cari sânt capabili spre aceasta, prin dispozițiunea lor a parte, somnambulism sau vedere-luminată, după cum e puterea acelor oameni prin voia magnetisorului, capabilă (dară și cu voia proprie a aceluia ce e tratat) de a se desvoltă. Negreșit că e mai bine dacă o atare putere, ce se află ascunsă în om, se desvoaltă singură, nemijlocit, fără ajutorul estern.

DIN REBELUL GRECO-TURCESC.

Magnetismul nu se poate cerceta de nici un chimist, de nici un medic, pentru că el se află în corp ascuns și nu se găsește pe vre-un loc anumit al corpului, ci el se estinde asupra întregului corp și evadiază totodată ca un curent electric prin brațe și mâni. O seamă de oameni simțesc adese un atare curent (vezi Luca 8. 46.) trecând prin brațul lor, și fiind că nu-l pot explica altfel, apoi cred că aceasta ar fi o stare bolnăvicioasă în care s'ar afla ei.

Căți oameni nu se întreabă, când nimic nu le mai ajută, ce să fac, ca să-mi capăt iară sănătatea mea? Și la foarte mulți oameni, cari au pierdut deja toată speranța lor, le-a adus magnetismul tămăduire și scăpare. Negreșit că prin aceasta nu voim să espulsăm ajutorul medical, dar aci la acest loc aș face atent pe fiecare medic, că deja se naște, ba începe chiar a lua dimensiuni foarte mari, un concurrent foarte serios, cu mult mai sigur și mai precis decât toată arta medicală și anume „magnetismul vital“. Cu mare trudă s'a studiat corpul omenesc, și anatomia, bacterologia etc. e deja foarte înaintată, înse totuș există suferințe corporale foarte serioase, de care se refrânge toată arta medicală, cari nu se pot tămădui prin medicamente, la care medicul singur dice: „Acuma am ajuns la capăt cu toată știința mea, acuma nu mai pot nimică“. Și tocmai acestor suferințe mai ales le aduce magnetismul ajutorul dorit. Unde medicul nu mai poate, acolo pășește cu siguranță magnetismul vital. Și chiar de regulă (prin țările apusene, pe unde magnetismul este deja bine cunoscut și nu pe la noi) se îndreaptă către magnetisori numai atari suferitori, cari sunt deja părăsiți de medici, și aceștia capătă totdeauna prin magnetism o reînnoșare, o îndreptare, și această îndreptare și această cunoștință și convingere despre adevărul, desigur eficacitatea magnetismului ajută apoi progresul și totală sanare. Noi o vedem aceasta la medicina, respective la descântecelul babelor noastre de la țară. Nu unul e părăsit deja de doctor și declarat de bun copt pentru „sinul lui Avram“ și totuș babele l-au scăpat. Pacientul umblă bun teafăr și ride de doctorul cel atât de cuminte.

Iniuriința magnetismului vital (sau animal) este aceea acțiune vitală pe pământul nostru, între două totalități viețuitoare la olaltă, unde puterea psihică a unei persoane e covârșitoare, e decizătoare peste cealaltă, de aceea e magnetisorul în această privință pozitiv, pe când persoana asupra căruia influințează magnetisorul, negativă.

Încă Robert Fludd englezul, pe la începutul secolului al 17-lea, a cunoscut cumcă omul are o putere magică în sine. În opul seu: Philosophia mosaica în qua sapientia et scientia creationis explicatur. Gondac 1638 vorbind despre vindecările magnetice, tratează apriat și de: „Magnetica virtus microcosmica“ adică: de magnetica putere a omului numit și microcosmus; va să dică — lumea mică. Fludd dice cumcă puterea magnetică a omului este supusă tot aceluiaș legi ca și alte lucruri în univers, și cumcă omul are polaritățile sale ca și pământul. Fludd (la Ennemoser: Geschichte der Magie, Leipzig 1844 pag. 920) dice: „Când se apropie doi oameni de olaltă, atunci e și magnetismul lor sau pozitiv sau negativ. Dacă razele cari le aruncă ei, se refrâng, atunci se naște simpatia, atunci se cauzează magnetism pozitiv, pentru că razele purced de la centru spre periferie. În cazul acesta din urmă se împărtășesc nu numai boale, ci și însușiri morale. Pe acest magnetism al simpatiei îl aflăm nu numai la

animale, ci și la plante, ba încă și la minerale. De oare ce corpuri, precum sunt pământul și magnetul, cari se par a fi substanțe moarte, neinsuflețite, încă au influințele și polii lor, cu atâta mai vârtos trebuie să le presupunem la ființe vii și înainte de toate la om“. Iar Ennemoser: Magnetismus im Versältnisse zur Natur und Religion, Stuttgart 1842, dice: „Tot astfel o-perează și omul asupra altui om ca putere organică mai perfectă și mai cumplită în lume. În toate cele trei împărății ale naturii se găseșc aceleași simpatii și antipatii, aceeaș influințare și transplantare a spiritului vital, și totuș înțelepciunea scolastică modernă în măr-ginita sa cunoștință află de bine a denegă la om a-ceasta influință.

Precum am dis, magnetismul nu e o aparițiune nouă, ci el e deja cunoscut din cea mai adâncă vechime a istoriei omenesci, înse caracterul, ființa acestei puteri psihice obscure n'a fost încă nici odată, spre a fi cercetată în mod critic, aduse cu insistență înaintea forului științific, și în acea zace și cauza, pentru ce neagă și astăzi încă atât de mulți, cu desevârșire firea sa psihică și posibilitatea întrebuintării magnetismului ca medicament, ba chiar se cere pedepsirea celor care îl întrebuintează.

Acea ce oamenii astăzi cred că știu, acea n'ar fi ținut ei de posibil înainte de 50 de ani, și tot așa va fi și aceea ce se ține astăzi de posibil după vr'o 50 de ani, ceva cu totul natural. Acea ce cunoașcem noi astăzi ceva mai bine decât antecesorii nostri este raportul corpului față cu sufletul nostru. Înse cât de puțini o știu aceasta. Poate milioane de oameni sunt astăzi mai bine vërșăți în aceste legi, înse la sute de milioane nu e încă de fel cunoscut acea ce investigații cei serioși și șilitori au descoperit prin magnetismul vital pentru argumentul prourmării personalității personale.

Magnetismul vital proclamat încă pe la anul 1880 în o congregațiune de 2000 de învățați (naturaliști) în Baden-Baden, de o înșelăciune, a fost prin pășirea în public a magnetisorului Hansen din Kopenhaga parte recunoscut, pentru că în fine nu s'a mai putut negă existența sa înainte atâtor fapte notorice, parte a fost confundat cu ipnotismul, ba chiar și astfel numit, dându-i-se în modul acesta o însemnănță cu totul falsă. Ba ce este mai mult, unii în superficialitatea lor științifică merg chiar așa de departe, încât denegă cu desevârșire existența magnetismului vital și mai ales că acesta ar fi o emanare a puterii psihice, ori atribuesc fenomenele lui imaginațiunii. Astfel s'a compromis și s'a blamat și universitatea de medicină din Viena față cu producțiunile magnetisorului danez Hansen, la începutul anului 1880. M. Benedikt, renumitul doctor din Viena spune în „Wiener Klinik“ broș. 3. martie 1880 în tratatul despre „Katalepsie und Mesmerismus“ pag. 77 apriat în fața lumii întregi, cumcă doctorii de medicină nu sunt competenți a judecă despre acest obiect; pentru că numai rar au auzit câte unul din ei pe la universitate vre-un cuvînțel despre un atare lucru, și foarte puțini au vëdut atare experimente.

(Finea va urmă.)

ISIDOR IESIAN.

Iarna.

A venit cumplita iarnă
Și-a albit de nou pământul . . .
... Nu se schimbă 'n cursul vremii
Rëndul!

Și-a muștit pârâu 'n munte,
Iar în vale plânge mălul,
Căci nu poate să-l sărute
Valul.

E pustiu bătrânul codru
Și tăcutu-i ca mormântul . . .
... Printre stânci iernatic bate
Vântul.

Prin vâzduhul greu de neguri
Corbii de se mai ridică,
Și și noapte neaua pică,
Pică.

Cât privești în depărtare,
Câmpu 'ntreg îți pare-o salbă,
Strălucie, de coloare
Albă.

S. B. MUREȘAN.

Noaptea de nuntă a dsoarei Angot.

Comedie cu cântece într'un act, de *Montréal* și *Blondeau*.

(Urmare.)

Clereta (făcând o mișcare spre fund.) Bărbatul meu!
Ești fugi, te rog!

Pitou. Eu să te las singură cu dânsul, și încă
intr'un astfel de moment . . . nici odată!

Clereta. Cum? nu vrei să pleci?

Pitou. Nu.

Clereta. Atunci, rămâi aici . . . bună seara! (Ese repede în stânga. Se aude o broască ce se încuie.)

Scena IV.

Pitou (singur, la ușe.)

— Cleretă! Cleretă! Nu vrea să-mi mai răspundă! (Reviind în scenă.) S'a infuriat! n'are să me ierte nici odată, — c'am schimbat-o cu dra Lauge! Dar dacă dobitocul ista de Pomponet . . . ar fi făcut ca și mine . . . dac'ar fi înșelat pe Clereta . . . ea s'ar resbună! dar cu o căpățină de gânsac ca a lui, negreșit că nici odată în viața-i n'a avut vr'o intrigă amoroasă! Și chiar de-aș ști ceva, n'aș pute aduce dovești decât tocmai mâni — și mâni, va fi prea târziu! (Vorbind a pus mâna în busunarul vestei și scoate un bilet.) O scrisoare! (Citind.) „Scumpul și dragul meu prieten!“ — Uite! uite! — „nu ești decât un varvar, un gelos, un dobitoc și un grobian . . . Am avut slăbiciunea să te iubesc, e foarte adevărat; dar precum nici odată nu-i prea târziu ca să dregi o greșeală . . . te dau dracului de pomană și me duc cu un donjuan cu punga grasă . . . Inse dorind ca până la sfârșit să flu o femeie onestă, — și demnă de respectul teu, — îți

trimet pruncușorul nostru, mititelul Ghiunghiuz“ . . . A! iată tocmai ce cerea Clereta! dovești! — mai dovedă! . . . Iscălită „Casandra“. — Ei, las' că țoi jucă-o eu . . . Alerg la telarul din colț, și într'o clipeală me 'ntorc ca fulgerul. (Vrea să iasă și se lovește cu Pomponet.)

Scena V.

Pitou, Pomponet.

Pomponet (intrând.) Patu ții-gata, tată Cucurigu! — A! ce ved! Ange — *Pitou*!

Pitou (luând haina sa ce-o pusese în locul costumului de hamal.) Da, mititelule Pomponet! *Pitou*, pe care tu-l crezi încătușat la dubă! (Îi pune în cap pălăria cea mare de hamal, și-l umple tot de făină.) și care-ș bate joc de nasul teu, papă-lapte-acru, ce ești! (Ese repede prin fund.)

Scena VI.

Pomponet, apoi Clereta.

Pomponet. Tălharu! potlogarul! conspiratorul! săriți! ajutor! prindeți-l!

Clereta (intrând.) Ce este?

Pomponet (gelos și furios.) Este, dnă, că monstrul de *Pitou*, rivalul meu, — a fost în odaia aceasta, — lângă dta, — și chiar în seara nunții mele!

Clereta. Ei, ș-apoi?

Pomponet (merge la scaunul unde eră costumul.) Spenzuratul! a scăpat, luând și costumul lui tata Gerome . . . cu care me îmbrăcasc eu ați dimineață!

Clereta. Ca să scape de soldații cari căutau să-l aresteze, — asta mi-a spus-o el.

Pomponet. Ba! a venit aici ca să me . . . încornoreze . . . și m'a încornorat, vagabondul! . . . (Își scoate pălăria.) Și negreșit că dta ești complicea lui!

Clereta. Eu? da ce, ai înebunit?

Pomponet. Știu, dnă. că-l iubiai la nebunie! Ai lăsat chiar să te aresteze pentru dânsul . . . Mai îndrăznești poate să ții că n'ai iubit nici odată pe ticălosul acest de firilifus?

Clereta. O! da! iubiam cu 'nflăcărare
Pe Ange *Pitou*, și-l adoram!
Și Pentru ochii dulci ce-i are,
De-ar fi cerut, în foc me dam . . .

Pomponet (vorbind.) Dar, doamnă! . . .

Clereta. O! da-l iubiam c' 'nflăcărare
Și la nimic nu m'am gândit,
Căci e frumos și seamăn n'are . . .
Iar tu ești slut și necioplit . . .

Pomponet (vorbind.) Ei! ei! me rog!

Clereta. O! da-l iubiam cu 'nflăcărare,
Dar ved ce-i drept că m'a tradat,
Când eu cu graba cea mai mare,
Tot ce-a cerut indat' i-am dat!

Ah!

Dar ați trecere nu mai are,
Căci de-acu n'oi mai pute,
Să mai iubesc cu 'nflăcărare,
Decât pe dragul Pomponet!

Pomponet. (radios.) Minunat! mititica mea Cleretă! — Și la urma-urmei — fiind că tu nu-l mai iu-

bești, apoi mai bine prefer vizitele lui Pitou, decât cele ale celor 243 detați ai tei!

Clereta. (rîzînd.) Asta mi se pare că nu-ți conveniă de loc?

Pomponet. Se 'nțelege!

Clereta. Dar numai câte unul trebuia să vie în fiecare...

Pomponet. Unul! d'apoi, draga mea, și unul e prea mult!... sînt unele casuri grave... în care o a treia persoană poate să fie foarte inoportună... mai ales astăzi.

Clereta. Da pentru ce, me rog?

Pomponet (publicului, zimbitor.) Me întreabă, sărăcuța, pentru ce! Nu s'a mai găsit în lumea întreagă o așa naivitate... ca la nevêstuica mea!

Pomponet. Hai! vino porumbițo! (Imitînd turturelele.) Hur... Hurr... (Se aude de-odată un clopotel sunînd tare.) Ei! da ce mai e și asta?

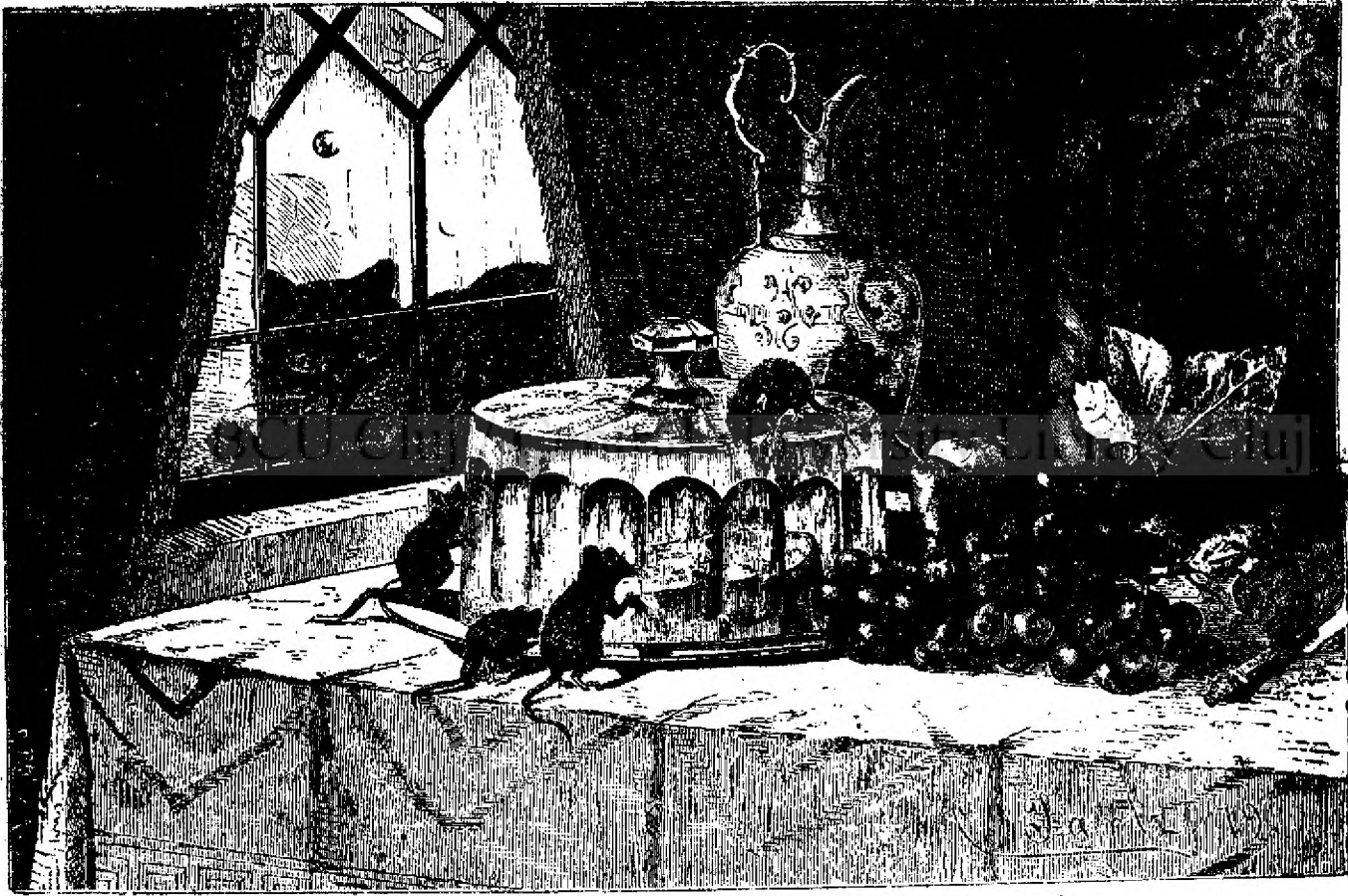
Vocea lui Pitou (cu accent femeiesc.) Da vin în dughiană, meștere!

Clereta. Cum vin în dughiană? ce, n'ai închis ușa?

Pomponet. Negreșit că vagabondul cel de Pitou o fi lăsat-o deschisă cînd s'a dus.

Clereta. I-auți că vine incoace!

Pomponet. Asta-i din cale-afară! Poftim, noapte de nuntă-i asta ori ce dracu! (Merge spre fund. Ange Pitou costumat ca maică-țerancă, ducînd 4 pachete și un copil înfășat în brațe, apare.)

SUPERINȚE TANTALICE.

E! atîta inocență
In ast' lume n'am vîdeut...
E o sfîntă... 'n aparență,
Și-e cu atîta mai de plăcut!

(Clereta îi întoarce spatele și pare foarte surprinsă de ceea ce aude, face mici gesturi cari arăt că Pomponet se înșeală prea mult.)

Privirea-i blîndă me încîntă,
Me face de dor să mor!
Da!-s sigur că ea-i o sfîntă
Și nici nu știe... ce-i amor!

(Cu ultimul vers el o îmbrățișează și vrê să plece cu ea la stînga.)

Scena VII.

Aceiași, Pitou.

Pitou (din fund.) Da ce dracu! nu-i nime în har-dughia asta?

Clereta. O femeie!

Pitou. Sluga dtale, frumusețule!

Pe Pomponet cel mic
Eu-l alăptez,
Și-i numai un pitic,
Un huhurez!
Iar ve uitați ce drăguț e
Mitteluțul Pomponet.

Clereta. Cum? un Pomponet mititel! Ce vorbești dta, nevastă!

Pitou. Ce? nu te pricepi! Apoi nu știi că acū am picat din sat de la mine, de la Puntea-Dracului-Albastru... am venit cu căruța lui Moș-Martin... ca să lapd tătâne-seu pe Ghiughiuзу lui!

Pomponet (incremenit.) Ghiughiuз! ha? Ce Ghiughiuз!

Pitou (arătându-i copilul.) Iacătăl-i! ce! nu-ți mai cunoști plodul teu?

Clereta (mergând la Pitou.) Copilul dtale! Cum, Pomponet are un copil? (Cătră Pomponet.) Dta aveai un copil!

Pomponet. Eu, să am un copil?

Pitou. Cu Casandra! păi se 'nțelege!

Pomponet. Casandra? Care-i aceea Casandra?

Pitou. Ce te faci că nu cunoști pe Casandra? da când ai scos-o din minți ai cunoscut-o! Știi, Casandra cea naltă, groasă și spătoasă! roșă la păr, și cu trii dinți dinainte mai lungi decât cei din dărēt.

(Finea va urmă.)

N. A. BOGDAN.

Insula Creta.

De un șir lung de ani, pe insula Creta se petrec niște încăerări între stăpânitorii turci și între locuitorii greci, cari au atras luarea aminte a lumii și cari în lunile trecute au ajuns la culme.

Regatul Grecia neputând să mai privească cu sânge rece nedreptatea turcilor, a trimis flota sa pentru apărarea creștinilor de pe insulă. Aceasta a produs un conflict diplomatic, din care se pare că va rezulta un resboiu mare.

Din incidentul acesta credem a face o plăcere cititorilor nostri publicând aici câteva notițe despre Creta.

Insula Creta are o lungime de 255 kilometri și lățimea e de la 12 până la 50 de kilometri, iar întinderea totală e de 8.618 kilometri pătrați. Malurile insulei sunt mai pretutindenți ripoase; numai la nord are câteva golfuri bune de porturi: Mirabella, Armyro, Suda, Caneea, Kisamobai.

Insula e străbătută în lungime de un șir de munți, divizat în patru grupe, din cari cea de pe la mijlocul insulei are piscuri înalte de 2.456 metri (Psiloviti.) În munții Albi sau Madaras, la vest, e un pisc de 2.469 metri înălțime. În Creta este cea mai bună apă de beat, înse rîurile ei sînt foarte mici; cele mai principale sînt Mylopotamo pe coasta de Nord și Mitropoli-potamo pe cea de sud.

Clima e foarte blîndă și sînetoasă. Numai când bate vîntul Scirocco, dinspre Africa, aerul se inferbintă într'un chip nesuferit. Iarna nu se cunoaște pe cîmpuri decât ploaia; numai vîrfurile munților sînt acoperite une-ori de zăpadă. Vara nu plouă nici odată, înse în apropierea mării roua care cade dimineața, este foarte groasă. Cîmpurile sînt verzi în tot cursul anului, și portocalii, trandafirii, iacintele, narcisele înfloresc neîntrerupt. Grâu nu se produce indetul; în schimb se face vin bun, oleiu, miere; cresc acolo toate fructele de sud și insula e acoperită cu păduri întinse de măslini și portocali.

Poporația insulei e de 315 mii de locuitori, între cari sînt 50.000 de mahomedani și 4.000 de evrei.

Mai înainte capitala insulei eră Candia, pe malul de nord, cam la mijloc al insulei; acum capitala e mutată la Caneea, în drumul mare al vapoarelor cari merg la Egipt.

În vechime, Creta a fost stăpînită de doriene; pe timpul Romanilor erau așă mulți pirați acolo, încât s'a trimis de la Roma o armată, care i-a stîrpit. Atunci consulul Matellus Creticus a cucerit insula la anul 67 înainte de Cristos. Cu împărțirea imperiului roman, Creta a ramas a bizantinilor și în anul 823 după Cristos, a fost cucerită de arabi. De atunci s'a stabilit în Creta poporația arabă.

Împăratul bizantin Nicefor Focas a recucerit insula în anul 961 și ea a ramas a Grecilor până la 1294, când Constantinopolul a fost cucerit de cruciade. Atunci insula a cădūt în mîna genovezilor, de la cari au luat-o venețianii. Aceștia au domnit acolo până la 1648, când au cucerit-o turcii.

De atunci incoace au fost numeroase lupte date de creteni pentru a se scăpă de sub jugul turcesc.

Chiuituri.

Din comuna Sabolciu în Bihor.

Vecină dragă vecină,
Ce faci la bărbat de cină?
— Curechiu acru din grădină,
Cu zăr acru din ciubanc,
A să-i irima de drac,
— Da la drăguț ce i face?
— Găină friptă din grădină,
Și cu smântână de vacă,
Ca să-i irima buiacă.

Cine joacă 'n postu mare,
Pice-i pelea de pe nare,
Și remăe ciontu gol,
Ca și mnecha la topor.

Mărită-te fată mare,
Că și io m'am măritat,
Și mi-o plîns ochii bogat.

Miculă cu gaci mîndrețe,
Treci valea și me ia 'n brațe.
— Trece-a dracu că-i smocirlă,
Și m'oi face pe gaci de tină,
Că n'am cine le spălă,
Că muierea-i la mî-sa,
Cănepa noastră nu-i coaptă,
Dar de-i coaptă de nu-i coaptă,
Paserile 'n gur' o poartă.

Frunză verde de goron,
Reu s'o mîniat un om,
Frunză verde păducel,
Dracu mînie-se 'n el.

Luai pușca și hidede,
Și mersei la codru verde,
Și vîd pe mama cum șede,
Cu fața cătră pîrete,
Cu gura d'arsă de sete.

AVRAM IGNA.

Furtuna.

Pe șosea se ridicau dese vârtejuri de praf, care ne siliau să ne oprim în loc și să ne întoarcem cu spatele spre ele. Lina își ținea cu o mână pălăria, iar cu alta apăsă poalele rochiei când într-o parte când în alta, ca să nu i le ridice vântul. Cu toate astea vântul îi săltă pălăria și îi asvêrlia poalele înainte, lăsând să i se vadă picioarele până la genuchi. Nu îmi puteam lua ochii de la ciorapii de mătase fumurii care înconjurau niște forme așa de rotunde! . . .

Când ajunserăm la șanțu ce înconjură vica, un vârtej îi aruncă praf în ochii Linii. Ea puse amândouă mâinile la ochi. Vântul îi luă pălăria din cap și o asvêrli la o depărtare bunică. Rochia era lipită pe corp într-o parte și umflată ca un balon în alta. Alergai după pălărie și cu multă greutate putui s'o prind din sbor ca p'o pasăre.

Intrarăm în vie.

Pe cer înaintau nori negri amenințători și în apropiere se auziă bubuitul tunetului. Câte un fulger trecea uneori par că pe sub ochii noștri. „E o curată prostie ceea ce facem noi! O să ne apuce ploaia. Am face mai bine să ne întoarcem acasă!” țise Lina. Pe când spunea vorbele astea, trecurăm pe lângă o casă părăsită, care fusese odată locuită de proprietarul acelei vie. Acum era aproape ruinată. Numai pereții se mai țineau pe picioare, iar învêlitoarea era mai toată luată de furtuni și de vifore. „Ce-or fi dicând acasă de lipsa noastră! De sigur, trebuie să ne caute în toate părțile! . . . În orice caz, să ne întoarcem . . .” Și dicând acestea Lina ridică ochii spre cer. O picătură de ploaie îi cădă drept pe obraz. Ne întoarserăm. Dar nu făcurăm nici dece pași și picături mari cât paraua începură să cadă, la început mai rar, apoi mai des, mai des, mai des.

Intrarăm repede în casa cea părăsită. Aci plouă ca și afară. Numai un colțuleț era apêrat de ploaie prin învêlitoare. Ea se lipi de acel colțuleț. Îi detei pardesiul meu ca să-l pui pe umeri, iar eu rămăsei în loc înaintea ei. „Ce-ai înțepenit acolo! Vino incoa! . . .” Îmi țise. Me apropiai. Dar nu era loc decât pentru unu. „Vino mai aproape. Petrece-ți mâna pe după talia mea . . . nu e nimic . . . vom avê atitudinea unor oameni care sânt gata să înceapă un vals . . . Când dansezi cu mine, nu-mi cuprinđi talia? Cuprinde-mi-o și acum . . . Nu veđi că vântul învêrteșce totul prin pregiur! Când ne va veni și rëndul nostru să avem cel puțin poziția unei părechi aședată ca pentru vals . . .” Și începă să riđă. „Vino sub pardesiul!” Dicând aceste din urmă vorbe, dete în lături o pulpană care era cu deseversire udă.

Vêrii încet-încet brațul drept pe sub pardesiul și îi cuprinsei mijlocu-i subțire. Apoi m'apropiai din ce în ce și me lipii de sinul ei care bătea cu putere. „Să stai liniștit acum, să nu faci nici cea mai mică mișcare, că te dau prin ploaie”. Corpul meu aproape ud se încălđi prin atingerea cu ea și începă să se ridice

un fel de aburi, un fel de atmosferă căldicică, grea, parfumată, care me ameția, me îmbêta. Simțiam că am lipită de mine poesia, fericirea, ceva neprețuit. Simțiam ceva ne mai simțit, un balsam pentru suflet, o mângâiere nespuse de dulce pentru nervi. Simțiam nevoia d'a me apropia și mai mult de acest trup frumos, subțirel, aprins, zguduit de furtuna din năstru; să-mi pierd, dacă ar fi fost cu puțință, ființa mea, cătopind-o cu a ei. Vedeam că omul nu e complet decât lângă o femeie; că în colo e numai pe jumătate.

Ea se uită la mine cu niște ochi sticlicitori care îmi citiau tot gândul, și cu urechea îmi ascultă bătăile inimii. În momentele acelea am vêđut cât e de frumoasă, cât e de cochetă, cât e de fermecătoare. I-am ridicat cu mâna o șuviță de păr care-i cădea pe ochi sau pe care poate înadins o lăsă să cadă. Vântul aducând ploaia în spre ea, schimbarăm locurile. Trecuri eu în partea spre care bătea vântul. Ne despărțirăm pentru o clipă și ne apropiarăm iarăș foarte repede. De astă dată eram îmbrățiași cum trebuie. Ea se schimbă puțin la față. Mâinile îi tremurau ușor. Nici odată n'aș fi ajuns să gust atâta fericire, dacă întâmplarea n'ar fi grăbit lucrurile. Fata asta pe care o iubiam, dar căreia nu-i spusese nimic despre iubirea mea, căreia nici n'aș fi îndrăznit să-i spui, care nu mi-ar fi îngăduit favoarea d'a o coprinde cu brațele nici după ani întregi de stăruință, o aveam acum la piept, ca p'o amantă, ca p'o logodnică, mulțumită numai capriciului norocului. Era o fericire neașteptată, care me coprindea cu brațele-i albe, pe negândite. Ce-mi pasă dacă copila nu va ține socoteală de toate astea! Am avut-o în brațe! Asta nu vom uită-o nici odată, nici ea, nici eu! — cugetam atunci.

Câte-odată simțiam că . . . și tasta motatic și încet câte un . . . umerii mei. Fiecare mișcare a ei avea rezonet în mine și da naștere la câte un fior de plăcere.

Pe dinaintea ochilor ne trecu o lumină vie, care ne orbî pentru un moment. Toată încăperea aceea pără plină de flacări. În acelaș moment o detunătură grozavă rezună cu putere, zguduind pământul din temelii, umplând vêzduhul de lumină. Căduse trăsnetul în apropiere

Atunci simțirăm că nu formăm decât o singură ființă. Eram strinși cu putere unul de altul, buzele amândurora lipite, ochii amândurora inchiși . . .

După vre-o jumătate de cias, cât ținu furtuna, ploaia se mai ostia, apoi încetă de tot.

Eșirăm. Pe poteci era noroi care se lipia de ghețele noastre și ne făcea picioarele groase ca niște buturugi. Ea mergea pe gânduri. Par că se deșteptase dintr'un vis și cugetă la ceea ce visase. „Ce-o să dică acasă când ne-o vedé? Trebuie să potrivim minciunile de pe aici” Me aplecai să o sărut. Ea întinse mâna în semn de apêrare și se depărta puțin!

— Dacă m'ai sărutat adineori, nu sânt eu de vină . . .

— Furtuna . . .

Aș fi vrut să șciu care furtună? . . .

DUMITRU TELEOR.

*****

La tribunal.

— Trei după nuntă ți-ai bătut neveasta. Ce scusă invoci intru apêrarea dtale?

— Eram . . . beat . . . de fericire.

Ilustrațiunile noastre.

Carol Müller. Printre publicațiunile literare române mai noue, „Biblioteca pentru toți“ din București cuprinde un loc de frunte, căci a dat un avânt mai mare pentru răspândirea produselor literaturii noastre și pentru vulgarizarea științelor, prin traduceri bine întocmite. Astfel pentru un preț bagatel ori cine e pus în posibilitatea să-și formeze o bibliotecă de valoare, în care să fie reprezentată atât beletristica, cât și știința vechiă și modernă.

Am dat în numărul trecut portretul directorului acestei publicațiuni, întâmpinată cu căldură de toată presa română; acuma punem în fruntea foii noastre portretul editorului, care a oferit paralele pentru ca acesta întreprindere atât de folositoare pentru literatura noastră să se poată înjgheba și să prindă rădăcini în țelina mâncată de stêrpituri a nepăsării obștești.

Di Carol Müller, care a fondat aceasta „Biblioteca“, făcând prețul unei broșuri cu 30 bani (15 cr.), ș-a făcut merite adevărate în literatura noastră, de aceea cu plăcere i aducem tributul recunoștinței noastre. — și indemnăm publicul să spriginească aceasta întreprindere din care pân' acuma au apărut 115 broșuri în multe mii de exemplare.

Din resbelul greco-turcesc. Diarele politice ne aduc șcirea, că Grecia s'a sculat în potruva Turciei pentru eliberarea grecilor din insula Creta. De și resbelul nu s'a declarat, câteva încărări s'au și făcut. Ilustrațiunea din năuntrul foii noastre, în partea deasupra reprezintă niște resculați din Creta, stând la pândă prin munți; partea de jos înfățișează o trupă de voluntari din Grecia, cari pleacă pentru eliberarea fraților lor.

Suferințe tantalice. Compoziția comică a unui pictor glumet. Șoarecii au simțit în cămară mirosul cașului, au și alergat acolo să-și sature pofta. Dar ce să găsească și acoperit de sticlă; deși încearcă din toate mijloacele a străbate, nu pot. În adevăr suferințe tantalice. Ai flămând, să-ți gădele nasul mirosul cașului și să nu poți gustă din el. Ca tobloul să fie și mai complet, pictorul a așezat în fereastă o pisică. A simțit și ea mirosul șoarecilor, a sărit la fereastă, a zărit și șoarecii, dar ce folos! Fereasta e încuiată. Nu poate trece să-i imbuce. Privește, privește și îndură suferințe tantalice.

LITERATURĂ și ARTE.

O piesă de Carmen Sylva jucată la București. Regina Elisabeta a României a rugat pe dșoara Agatha Bărsescu să joace și la București în Teatrul Național drama „Ulrandă“ a reginei, pe care artista a creat-o cu atâta succes în Raimund-Theater din Viena. Dșoara Bărsescu a primit și dșilele trecute a sosit la București, aducând cu dēnsa de la Viena și doi artiști dramatici de valoare, avēnd să completeze restul cu actori din trupa de la Teatrul Liric. Reprezentația, în limba germană, s'a anunțat pe mercuri la 12/24 februarie. În aceeaș seară mai avea să se joace și o piesă într'un act scrisă de Heinrich Vrede. Dacă reprezentația s'a ținut, de sigur teatrul a întrunit tot ce societatea bucureșceană are mai distins.

Academia Română a ținut vineri la 7/19 februarie ședință publică. Cu ocaziunea aceasta s'au făcut următoarele comunicări: dl dr. V. Babeș: Despre febră

aftoasă; dl Gr. G. Tocilescu, Relațiune asupra săpăturilor de la Turnu-Severin.

Manuscrisurile din biblioteca Academiei Române. Academia Română, dorind să înlesnească cunoașterea manuscrisurilor românești adunate în biblioteca sa, pentru cei ce fac cercetări asupra istoriei și a vechiei noastre literaturi, a însărcinat pe bibliotecarul seu ca să publice un catalog al lor. Dl Ioan Bianu, bibliotecarul Academiei, s'a pus pe lucru și dșilele trecute a scos prima fascioară, de 96 pagine, din „Catalogul manuscrisurilor românești“. În acesta, pe lângă descrierea pe scurt a stării materiale se arată cu dea mărunț cuprinsul fie-cărui manuscris și se reproduc întregi toate titlurile, precuvântările, epilogurile și însemnările autorilor, traducătorilor, copiștilor și ale altora. Aceste reproduceri se fac în transcriere cu toată esactitatea posibilă.

Alte schițe umoristice. Sub titlul acesta a apărut în Biblioteca pentru toți“ (nr. 115) din București o nouă culegere de schițe umoristice de colaboratorul nostru dl Dumitru Teleor. Broșura conține 15 bucăți, dintre care unele s'au publicat și în foaia noastră. Toate sânt scrise cu gust și cu rutină, încât pot fi cetite cu plăcere de ori cine. Drept specimen reproducem una în nr. de acuma. Prețul 30 bani.

Înaintarea dlui dr. Gustav Weigand. Aflăm cu bucurie, că dl dr. Gustav Weigand, pân' acuma docent la universitatea din Lipsca, a fost numit profesor de limba română la aceeaș universitate. Din incidentul acesta elevii seminariului român al dsale au felicitat călduros pe profesorul lor, la cari felicitări ne însoțim și noi din toată inima.

Introducere la studiul științelor fizice, de J. Moraud. Nr. 112—113 din „Biblioteca pentru toți“ redactată de dl Dumitru Stăncescu și editată de librăria Carol Müller în București cuprinde sub titlul pus la începutul acestor rânduri o lucrare foarte prețioasă, care în literatura franceză a fost mult gustată. Scrierea de față tratează subiectul ei în formă ușoară, în mod popular, cu menirea d'a fi înțeleasă de publicul cel mare. Alegerea este dar una din cele mai nimerite. Traducerea e făcută de dl Ion S. Spartali, cunoscut ca bun traducător; de aceea cartea poate fi cetită cu plăcere. Prețul acestei broșuri duple e 60 bani.

Concerto și reprezentații teatrale. *La Orăștie* diletanții români vor da astăzi sâmbătă la 15/27 februarie o producțiune teatrală jucând piesele „Peatra din casă“ comedie cu cântece într'un act de V. Alexandri și „Șoldan Viteazul“ cântecel comic asemenea de Alexandri. După teatru dans. — *La Sebeșul-sășesc* s'a dat mercuri la 12/24 februarie o reprezentație teatrală; s'au jucat „Reinholdt înțeleptul“ comedie în 2 acte de E. Scribe și Monvel și „Nu te jucă cu dracul“ comedie într'un act de Iacob Negruzzi. — *La Semlac* corul vocal al jucărilor români gr. or. va da la 16/28 februarie concert cu cântări și declamațiuni. — *La Caransebeș* societatea de lectură Ioan Popasu a junimei teologice-pedagogice a ținut la 12/24 februarie o ședință publică cu disertațiuni, declamațiuni și cântări. — *La Cluș* tinerimea română de la universitate va da la 4 martie o serată literară-musicală dansantă. — *La Văradia* reuniunea de cânt și musică „Unirea“ va ține la 16/28 februarie concert, urmat de dans. — *În Comloșul-mare*, corul vocal gr. c. român va da la 16/28 februarie concert și reprezentație teatrală, jucându-se piesa „Sărăcie lucie“ comedie populară într'un act de Iosif Vulcan.

G E N O U ?

Hymen. *Di Mihail C. Vlădescu*, profesor universitar la București și president al Ligei culturale, în duminica trecută s-a serbat cununia la București cu dsoara Maria Anastasescu. — *Di Alexa Chițu*, comerciant în Bran, s'a cununat în duminica trecută cu dsoara Maria N. Guguian în Zernești. — *Di Vasilie Draguș*, funcționar la Predeal, s'a cununat în duminica trecută cu dsoara Victoria St. Dragomir în Satu-lung. — *Di I. Bercan* și dsoara Maria Banuț se vor cunună la 28 februarie în Cohalm. — *Di Daniil Ambruș* din Băița și dsoara Valeria Avram din Deva se vor cunună la 22 februarie. — *Di Ioan Aleman*, practicant silvic în Saraievo, s'a logodit cu dsoara Mina Savu din Sebeșul-săsesc. — *Di Candin Groza*, învățător și dsoara Aneta I. Ardelea, se vor cunună la 16|28 februarie în Cernat. — *Di Eugen Popovici* și dsoara Gizela Bara se vor cunună la 16|28 februarie în B. Ciaba.

O casă națională în Sibiu. „Transilvania“ organul Asociațiunii transilvane, în numărul său prim pentru anul curent, accentuează necesitatea înființării unui **Museu național al Românilor de dincoace de Carpați.** Acest muzeu ar fi să se întemeieze la Sibiu, unde comitetul Asociațiunii a cumpărat în toamna trecută un nou intravilan în apropierea nemijlocită a caselor Asociațiunii. Este adevărat, scrie autorul articolului, că instituțiunile și societățile culturale din regatul român au întemeiat, susțin și îmbogățesc pe di ce merge numeroase și valoroase colecțiuni în muzee... inse, urmează mai la vale: „Nu este lucru nici patriotic, nici realizabil de a duce peste frontieră tot ce avem noi scump și de valoare și nu poate fi nici rațional, ca monumentele noastre naționale să fie adăpostite în orașe îndepărtate“. Muzeul acesta ar ave nu numai importanță pur istorică, ci și părțile sale practice. Astfel ar cuprinde și colecțiuni etnografice, acolo s'ar pute așeza și biblioteca Asociațiunii; tot acolo s'ar pute da reprezentații teatrale, concerte și s'ar pute arăta expoziții, precum și adunări culturale. Autorul crede, că realizarea ideii este posibilă, căci avem o classă inteligentă mare, dar deosebi sperează spriginul băncilor românești, cari în 10 ani ar pute să amortizeze un capital de 100.000 fl.; apoi dice că fondul de teatru nu s'ar pute folosi mai corespunzător mențiunii sale, decât întrebându-se spre adaptarea casei naționale cu o sală acomodată pentru reprezentații artistice. Se n-jelege, că nu putem decât să aplaudăm din toată inima propunerea d'a se înființa o Casă Națională, căci noi încă la 1891 ne-am ocupat de idea aceasta. Încă atunci, în nr. 30 al foii noastre, di dr. At. M. Marienescu a propus înființarea unui muzeu pentru îmbrăcăminte românești, ce-i dreptul nu la Sibiu, ci la București; inse dacă se poate la noi, cu atât mai bine. Sântem de convingerea că se poate și că la apelul Asociațiunii transilvane nu numai băncile, ci și ori care Român ar contribui bucuros. Ceea ce privește inse proiectul ca fondul de teatru încă să se întrebuițeze spre scopul acesta, regretăm că trebuie să stingem iluziunile scriitorului articolului, precum și ale acelor cari consimt ori l-au inspirat. Cel ce a cetit statutele societății pentru crearea unui fond de teatru român, știe că fondul acesta nu se poate întrebuița spre alt scop decât pentru care e menit. Am mai discutat chestia aceasta în

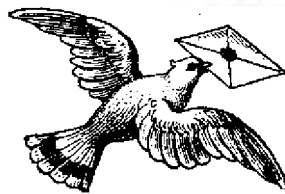
coloanele foii noastre, căci nu acuma întâia-ora se cere fondul teatrului; am arătat atunci că nu se poate da, ar fi doar timpul să trecem odată peste ea la ordinea zilei.

Jubileul „Albinei“. Precum am scris, în anul anul acesta se implinesc 25 de ani de la întemeierea institutului de credit și economii „Albina“ din Sibiu. Din incidentul acesta, direcțiunea, la adunarea generală care se va ține la 27 martie, va propune ridicarea unui monument la mormântul primului director executiv Vi-sarion Roman și crearea unui fond pentru un internat de băeți în Sibiu. Aici adaugăm că profitul curat al anului trecut a fost 131.357 fl. 60 cr.

Numirea nouă a Asociațiunii transilvane. Am scris și noi, că Asociațiunea transilvană se va întruni la 10 martie n. în adunare generală extra-ordinară la Sibiu, din cauza că guvernul pretinde să se schimbe numirea Asociațiunii. Acum aflăm din „Gazeta Transilvaniei“ că guvernul pretinde ca titlul să se schimbe astfel: „Asociațiunea cetățenilor maghiari de naționalitatea română“. Iară „Telegraful Român“ scrie, că titlul recomandat de guvern nu este numai acela, ci și acesta: „Asociațiunea literară și culturală a Românilor din Ungaria“ sau „Asociațiunea literară și culturală a cetățenilor de naționalitate română din Ungaria“. Comitetul Asociațiunii va informa pe membri prin un raport pe care-l va publica la 1 martie.

Vine cioma! Diarele anunță, că groaznică nenorocire amenință Europa, vine cioma. Anul trecut cioma a pustiit China și a fost studiată la Hong-Kong de doctorul japonez Kisato, care a descoperit și microbul. Acesta are forma unor bastonașe mici cu capete rotunjite. Anul acesta e în India și mai cu seamă în orașul Bombay și în impregiurimi a îngrozit lumea și a făcut-o să fugă în toate părțile. De acolo foarte ușor poate să pătrundă și în Europa. Grija Europei trebuie să fie cu atât mai mare, cu cât e știut că englezii pun interesele lor comerciale mai presus de grija pentru sănătatea publică. Tot așa de puțină încredere merită și Franca. Cioma e mult mai grozavă decât cholera. Mireria, foamea îi dau cel mai mare ajutor, de oară-ce organismele slăbite le seceră mai cu multă poftă.

Poșta redacției.

Bihaci. Pentru tipărirea cărții Dv. adresați-ve la cutare tipograful. Noi nu avem, prin urmare nu ne putem angaja.

M. B. V'am răspuns de mult, că regretăm a nu-l pute întrebuița.

Retenug. Spaciul nostru e îngust, cu toate aceste vom reveni în nr. viitor mai pe larg.

București. D. T. Așteptăm articolul.

Călimdarul săptămânei.

Duminica lăsatului de carne. Ev. dela Matei, c. 26, g. l. 7, a inv. 7.

Ziua sept.	Călimdarul vechiu	Călimd. nou	Sorele.
Duminică 16	Mart. Pamfilie	28 Roman	6 37:520
Luni 17	Mart Teodor Tiron	1 Martie Alpin	6 34:522
Marti 18	Păr. Leon Papa	2 Simpliciu	6 32:524
Mercuri 19	Ap. Archip	3 Cunigunda	6 30:5:5
Joi 20	Păr. Leon	4 Casimir	6 28:527
Vineri 21	Cuv. Timoteu	5 Frideric	6 25:529
Sămbătă 22	† Af. m. s. Eugenia	6 Victor	6 23:531

Proprietar, redactor răspunzător și editor: **IOSIF VULCAN.** (STRADA PRINCIPALĂ 375 A.)

CU TIPARUL LUI IOSIF LÂNG ÎN ORADEA-MARE.